

W + W + Z

**= Maak
het
samen!**

Opplussen Nieuwe Stijl

De praktijk en aan de slag!

Utrecht, 12 december 2011

Programma

12.30 uur	Opening (Anjo Delville)
12.45 uur	Leidraad Opplussen (Sabine Verkroost)
13.15 uur	Opplussen in praktijkvoorbeelden (Jaap Huibers)
14.00 uur	Pauze
14.15 uur	Ronde tafelgesprekken
16.00 uur	Waar liggen de kansen?
16.20 uur	Uitreiking Leidraad Opplussen
16.30 uur	Einde

W+W+Z

**= Maak
het
samen!**

W+W+Z: Maak het samen!

- Lokaal ondersteuningsprogramma VWS/VROM: kennisontwikkeling en verspreiding, samenhang creëren & mobiliseren partners W-W-Z, workshops, werkplaatsen, maatwerk.
- Uitvoering door MOVISIE, Vilans en Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen-Zorg
- Belangrijk thema: aanpassen bestaande woningvoorraad = Opplussen nieuwe stijl

W+W+Z
**= Maak
het
samen!**

Doel Opplussen Nieuwe Stijl

- Aanjagen van denkproces bij gemeenten en corporaties
- Handvatten voor formuleren beleid
- Delen van kennis over successen en valkuilen

Dit doen we in twee bijeenkomsten:

1. Pak uw rol en bereik de doelgroep
2. De praktijk en aan de slag!

W+W+Z

**= Maak
het
samen!**

Kies positie en pak uw rol!

Samenvatting bijeenkomst 1, 21 november 2011

- Opplussen Nieuwe Stijl = verleiden = leuk!
 - Complexmatig én individueel, huurders én eigenaar-bewoners met maatwerk
 - Eerst communicatie doelgroep, dan techniek, producten en aanpassingen
 - Aandacht voor kleine, slimme, preventieve oplossingen
- Doe het samen, bottom-up, integraal, aanjaagfunctie voor gemeenten
- Normaliseren van het opplussen
 - Doelgroepsegmentatie en belang van de boodschap

W+W+Z
**= Maak
het
samen!**

Vraagkaart invullen

- Vragen waarmee u naar deze bijeenkomst komt
- Vragen die opkomen tijdens de 2 inleidingen

Bij start van de pauze inleveren bij Anjo

Antwoorden worden opgenomen in verslag van de bijeenkomst

W+W+Z

**= Maak
het
samen!**

Resultaat bijeenkomsten

Voor kennis, instrumenten & voorbeelden
Dossier Opplussen Nieuwe Stijl

www.kcwz.nl/opplussen

Voor uitwisseling:

Linkedin groep: Opplussen Nieuwe Stijl

W+W+Z
**= Maak
het
samen!**

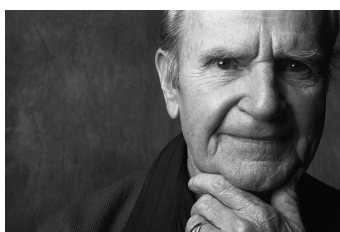
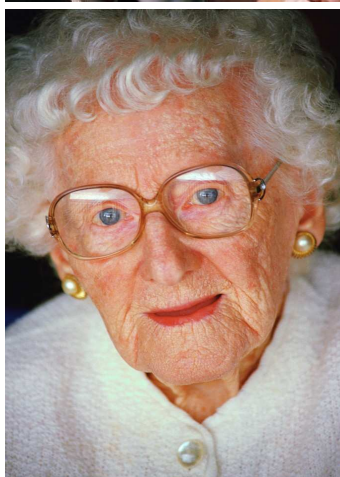
Programma

12.30 uur	Opening (Anjo Delville)
12.45 uur	Leidraad Opplussen (Sabine Verkroost)
13.15 uur	Opplussen in praktijkvoorbeelden (Jaap Huibers)
14.00 uur	Pauze
14.15 uur	Ronde tafelgesprekken
16.00 uur	Waar liggen de kansen?
16.20 uur	Uitreiking Leidraad Opplussen
16.30 uur	Einde

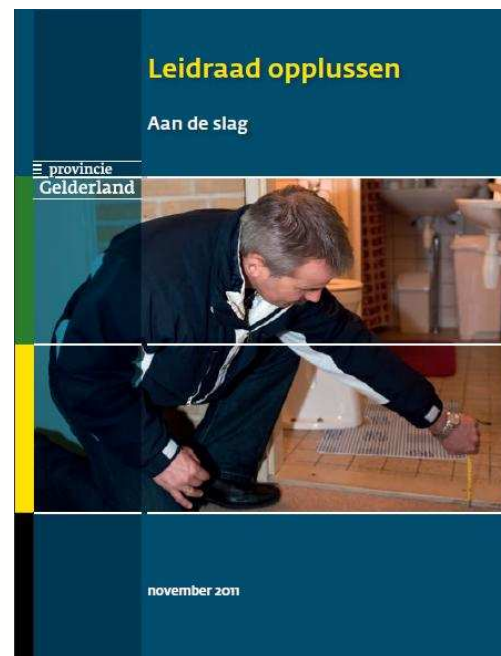
W+W+Z

**= Maak
het
samen!**

Leidraad Opplussen

Aan de slag

W+W+Z

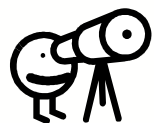
**= Maak
het
samen!**

Terugblikken en vooruitkijken

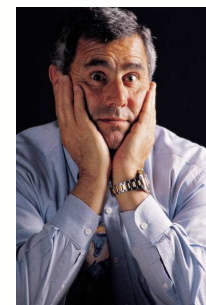
Terugblikken

- 4 jaar pilots Opplussen in Gelderland
- kenniscentrum Opplussen
- doorzonscan, domoticoets, publicaties, dvd, toolkit preventieve woningaanpassingen, Gelderse huistest, woontechniekhulp
- subsidie aanjagen nieuwe initiatieven domotica

Vooruitkijken

- geen aanjaagfaciliteiten meer?
- droogt aantal initiatieven op?

W+W+Z

**= Maak
het
samen!**

Inspireren en enthousiasmeren

Doorpakken!

- opplussen is een must!
- woon-antwoord op vergrijzing geven
- gemeente en corporatie aan zet
- maar hoe aan de slag?

Leidraad Opplussen

- houvast aanpak
- inzicht in succes / valkuil

W+W+Z

**= Maak
het
samen!**

Vraag en denkrichting

Praktische leidraad

- volgt de stappen van oriëntatie tot evaluatie
- per stap de belangrijkste vragen met mogelijke antwoorden > zelf op smaak maken
- tools om vragen te beantwoorden
- deelresultaten met go/no go besluit

Maar ook.....

- wie zijn nu die senioren?
- hoe woningaanpassingen te 'verkopen'
- Opplussen = communiceren

W+W+Z

**= Maak
het
samen!**

Stappenplan

Fase	Wat te doen	Resultaat
Oriëntatie	Intern overtuigen	Interne notitie
Verkenning	Extern uitdagen	Projectvoorstel
Projectplan	Uitwerken	Projectplan
Uitvoering	Aanpakken	Werkplan
Evaluatie	Terugkijken	Evaluatieplan

W+W+Z
= **Maak het samen!**

Intern overtuigen

Oriëntatiefase

Fase	Wat te doen	Resultaat
Oriëntatie	Intern overtuigen	Interne notitie
Verkenning	Extern uitdagen	Projectvoorstel
Projectplan	Uitwerken	Projectplan
Uitvoering	Aanpakken	Werkplan
Evaluatie	Terugkijken	Evaluatieplan

De vragen....

- het Waarom van Opplussen (nut & noodzaak algemeen)
- het belang van Opplussen voor mijn organisatie+klanten
- welke resultaten denk ik te kunnen behalen?
- ankerpunten in beleid
- wat gaat het kosten aan tijd en geld (op hoofdlijnen)?
- doe ik het alleen of zoek ik partners
- en meer.....

Het resultaat

- interne startnotitie

W+W+Z

**= Maak
het
samen!**

Extern uitdagen

Verkenning

Fase	Wat te doen	Resultaat
Oriëntatie	Intern overtuigen	Interne notitie
Verkenning	Extern uitdagen	Projectvoorstel
Projectplan	Uitwerken	Projectplan
Uitvoering	Aanpakken	Werkplan
Evaluatie	Terugkijken	Evaluatieplan

De vragen

- welke organisaties heb ik nodig en waarom
- gaan we samen Opplussen > creëren van commitment!
- hoe ziet het Opplusproject er op hoofdlijnen er uit?
- kijk verder om je heen

Voorkom stroperigheid
Lef hebben
Denken in effecten

Tools

- doorzonscan, cijfermateriaal, projectvoorstel, onderbuikgevoel

Resultaat: projectvoorstel > go/no go vervolg

W+W+Z

**= Maak
het
samen!**

Intermezzo.....

Fase	Wat te doen	Resultaat	Fase	Wat te doen	Resultaat
Oriëntatie	Intern overtuigen	Interne notitie	Oriëntatie	Intern overtuigen	Interne notitie
Verkenning	Extern uitdagen	Projectvoorstel	Verkenning	Extern uitdagen	Projectvoorstel
Projectplan	Uitwerken	Projectplan	Projectplan	Uitwerken	Projectplan
Uitvoering	Aanpakken	Werkplan	Uitvoering	Aanpakken	Werkplan
Evaluatie	Terugkijken	Evaluatieplan	Evaluatie	Terugkijken	Evaluatieplan

Van Verkenning naar Projectplan

Denk aan....

- trajecten van de lange adem, kracht van de herhaling
- verwachtingspatroon resultaat (kleine successen)
- normaliseren van aanpassingen
- ook mantelzorgers zijn een doelgroep!
- maatwerk blijft mensenwerk, dus niet verliezen in digitale wereld
- stimuleringsregeling kan werken, maar.....

W + W + Z
= Maak het samen!

De diepte in.....

Projectplan

aanpassing – instrumenten – bewustwording

De vragen

- brede actieve aanpak versus smalle aanpak
- projectorganisatie: slagkracht, efficiëntie en juiste man op juiste plek
- wie beweegt zich om de senior?
- hoe houden we het 'levend'

Geen angst voor grootte
Opplussen in DNA
Conflict met Wmo?

Tools

- format projectplan, onderbuikgevoel

Resultaat: projectplan met communicatieplan

Fase	Wat te doen	Resultaat
Oriëntatie	Intern overtuigen	Interne notitie
Verkenning	Extern uitdagen	Projectvoorstel
Projectplan	Uitwerken	Projectplan
Uitvoering	Aanpakken	Werkplan
Evaluatie	Terugkijken	Evaluatieplan

W+W+Z
= **Maak
het
samen!**

Aan de slag!

Uitvoering

Fase	Wat te doen	Resultaat
Oriëntatie	Intern overtuigen	Interne notitie
Verkenning	Extern ultdagen	Projectvoorstel
Projectplan	Uitwerken	Projectplan
Uitvoering	Aanpakken	Werkplan
Evaluatie	Terugkijken	Evaluatieplan

De vragen

- wie, wat, waar en hoe
- opzetten van interne en externe procedures > service!
- enthousiaste trekkers en duwers

Tools

- kennisplatform(en) Opplussen

Scherp blijven!

Resultaat

- werkplan voor doeners

W+W+Z
= **Maak
het
samen!**

Tips!

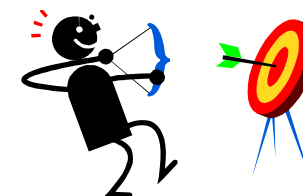
Hoe woningaanpassingen te 'verkopen'

Een greep.....*

- belicht de positieve kanten van het ouder worden
- niet expliciet aanspreken op leeftijd
- leer ze kennen, waar liggen hun behoeftes
- normaliseren van woningaanpassingen
- geef ze de tijd om te beslissen
- service!
- voor ouderen, door ouderen
- mond-tot-mondreclame > verhalenvertellers
- contact blijven houden

* Vijftigplus marketing, Edgar Keehnen

Fase	Wat te doen	Resultaat
Orientatie	Intern overtuigen	Interne notitie
Verkenning	Extern uitdagen	Projectvoorstel
Projectplan	Uitwerken	Projectplan
Uitvoering	Aanpakken	Werkplan
Evaluatie	Terugkijken	Evaluatieplan

W + W + Z
= Maak het samen!

Cirkel rondmaken

Evaluatie

Fase	Wat te doen	Resultaat
Oriëntatie	Intern overtuigen	Interne notitie
Verkenning	Extern uitdagen	Projectvoorstel
Projectplan	Uitwerken	Projectplan
Uitvoering	Aanpakken	Werkplan
Evaluatie	Terugkijken	Evaluatieplan

De vragen

- procesevaluatie en effect evaluatie
- hoe meetbaar is het resultaat (SMART) > verantwoording afleggen
- zit het Opplussen in de genen en gaan we doorpakken?

Tools

- evaluatieopzet > proces en effect

Resultaat: evaluatieplan

W+W+Z
**= Maak
het
samen!**

Mooie oogst 4 jaar Opplussen!

Gelderse voorzet

En er is
meer in
Nederland!

Minister Donner wil
actieplan
ouderenhuisvesting

W + W + Z

= Maak
het
samen!

Vragen?

Provincie Gelderland

Henk Langes

h.langes@gelderland.nl of 026-3599761

Verkroost Advies

Sabine Verkroost

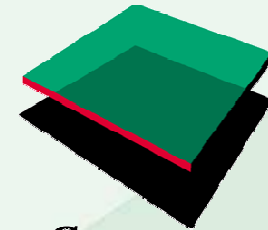
info@verkroostadvies.nl of 06-46285024

Programma

12.30 uur	Opening (Anjo Delville)
12.45 uur	Leidraad Opplussen (Sabine Verkroost)
13.15 uur	Opplussen in praktijkvoorbeelden (Jaap Huibers)
14.00 uur	Pauze
14.15 uur	Ronde tafelgesprekken
16.00 uur	Waar liggen de kansen?
16.20 uur	Uitreiking Leidraad Opplussen
16.30 uur	Einde

W+W+Z

**= Maak
het
samen!**

Companen
waar wonen beweegt

Opplussen in praktijkvoorbeelden

Opplussen Nieuwe Stijl: Bijeenkomst 2 - Aan de slag!

Jaap Huibers, Wietske Tideman

12 december 2012

Aanleiding

Waarom?

Nederland vergrijst

- Aantal ouderen neemt komende 20 jaar sterk toe
- Door toenemende zorgvraag zijn woningen nodig die aansluiten bij veranderende situatie
- Toekomstige vraag naar geschikte woningen is té fors voor nieuwbouw
- Toekomstige kosten (Wmo) moeten binnen de perken blijven

Ouderen willen zo lang mogelijk in de eigen woning blijven wonen!

Belang valpreventie

Waarom?

Vallen is het grootste risico in een woning, de cijfers liegen er niet om!

- 30 % van de 65+-ers valt tenminste 1 x per jaar in of rond het huis: totaal 230.000 mensen;
- 92.000 mensen per jaar worden als gevolg van een valongeluk behandeld op de SEH;
- oorzaken: struikelpartij, trap, drempel, buiten in- en om de woning, badkamer;
- meest voorkomend (ernstig) letsel is een heupfractuur;
- directe medische kosten als gevolg van een valongeluk ± € 5.600,-.

Samenwerking tussen partijen

Hoe?

Duiven-Westervoort

- Zowel gemeente Duiven, Westervoort als Vivare hadden al beleid op Wonen en Zorg. In de intentie wijken de ambities niet af!
- Na uitvoering Doorzonscan eerst iedereen weer zelf aan de slag.
- Tijdig afgestemd en zaken samen aangepakt! Logisch: partijen hebben op het gebied van wonen, zorg en welzijn te maken met dezelfde partners.

Bronckhorst

- Gemeente met Pro Wonen en Sité doorzonscan uitgevoerd
- Woningaanbod daarna gezamenlijk bekeken. Behoeften bewoners en mogelijkheden woningen als basis voor prestatieafspraken over aanpassen voorraad
- Nu bewoners laten kennismaken met de mogelijkheden en noodzaak van aanpassingen en voorzieningen in en aan de woning

Zoek elkaar op!

Vooraf: Onderzoek onder 55-plussers (huur en koop)

Duiven-Westervoort en Bronckhorst

- Ca. 80% wil zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen;
- 40% vindt woning daarvoor geschikt, 45% vindt aanpassingen nodig;
- Slechts 15% verwacht echt te moeten verhuizen;
- 45% is van plan om in nabije toekomst woning aan te passen;
- 60% van de huiseigenaren voelt zich verantwoordelijk voor aanpassen eigen woning;
- 22% van de huurders bereid extra huur te betalen na aanpassing;
- Een (kleine) financiële bijdrage helpt 90% over de streep.

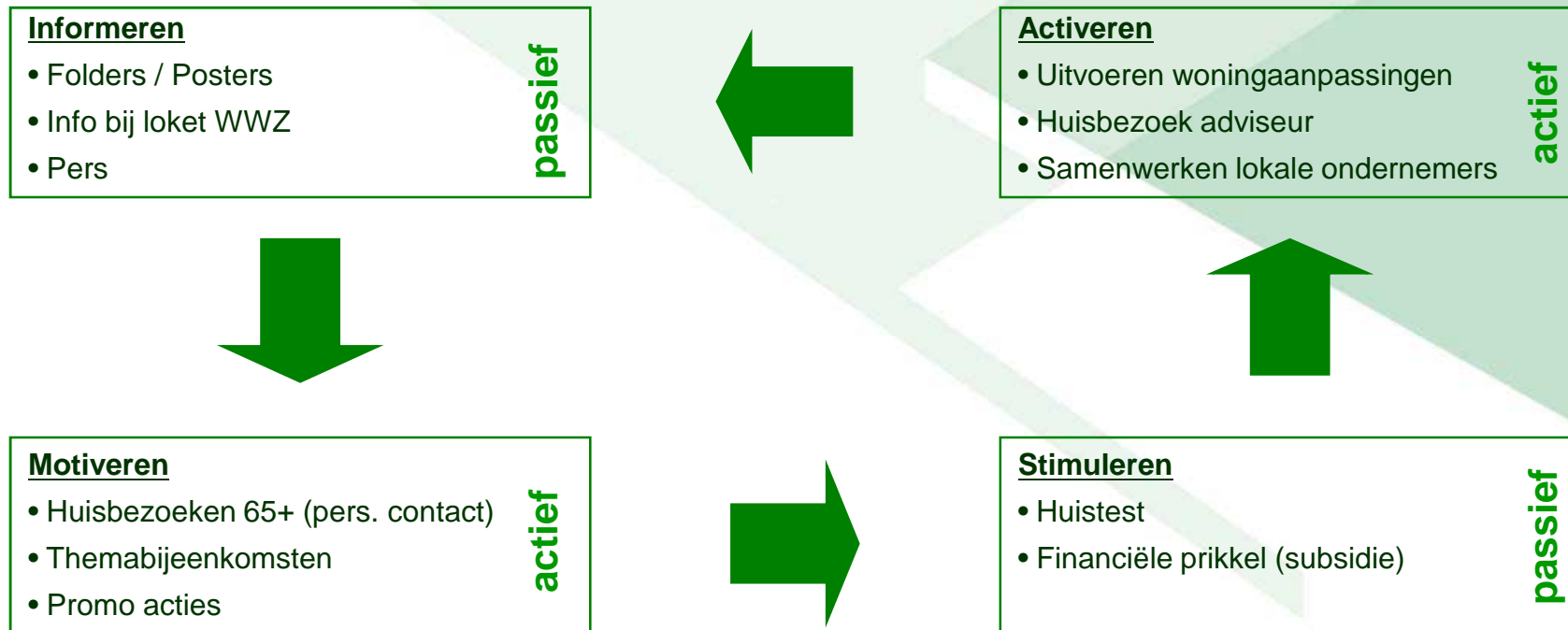
Projectstructuur (per project accentverschillen) *Hoe?*

- Brede (ambtelijke) projectgroep, vanuit diverse afdelingen
→ borging binnen de organisaties
- Werkgroepen voor uitwerking van onderwerpen
- Klankbordgroep voor betrokkenheid belangenbehartigers
- Kennisplatform voor betrokkenheid van professionals
- Ondernemers: lokale (klus)-bedrijven

Opzet communicatiecampagne

Hoe?

Voorbeeldmateriaal te over!

101 tips

Gemeente **Aalten**

101 tips
om uw woning veiliger,
comfortabeler en beter
toegankelijk te maken!

vertrouwd WONEN

Informatie
Mocht u nog geen informatiemap over 'Vertrouwd Wonen' hebben ontvangen dan kunt u deze ophalen bij het Loket WWZ Duiven en Westervoort.
Voor meer informatie over 'Vertrouwd Wonen' kunt u contact opnemen met:

Gemeente Westervoort
Dorpsplein 1 - 6931 CZ Westervoort
T 026 3179911

Gemeente Duiven
Kastanjelaan 3 - 6921 ER Duiven
T 0316 279111

Stichting Mikado
Kastanjelaan 3a - 6921 ER Duiven
T 0316 250700

Vivare
Visserlaan 1 - 6921 WZ Duiven
T 0316 251401

www.vertrouwdwonen.net
www.loketwwz.info

WoongemakAalten

Gemeente **Aalten**

Aangepast **Niet aangepast**

In uw vertrouwde omgeving blijven wonen!

www.WoongemakAalten.nl

Showwand / voorbeelden

Hoe?

- Mobile wand met preventieve woningaanpassingen
- Op verschillende locaties in Duiven en Westervoort
- Gratis reserveren voor thema- en informatiebijeenkomsten
- Aalten: ondernemers verzorgden voorbeelden tijdens bijeenkomst
- Bronckhorst: benutten tentoonstelling 'Lang Zult U Wonen' (Saxxion / gem. Hengelo)
- Vryleve: voorbeelden in showroom

Huistest

Hoe?

Gemeente Aalten

Zoeken

Woongemak Aalten

Nieuws
Brochures
101 Tips
Huisbezoek
Bouw (huis) bedrijven
Partners
Links

In uw eigen vertrouwde woning oud worden!

Ziet u er ooit zo tegelijk te moeten verhuizen naar een verzorgingshuis of iets dergelijks omdat uw woning teveel beperkingen heeft? Neem dan tijdig maatregelen en richt uw huis zodanig in, dat u er zo lang mogelijk in kunt blijven wonen. De informatie die u hier aantreft helpt u daarbij.

Gelderse huistest

Meer info

Gemeente Aalten | Postbus 119 | 7120 AC Aalten | Telefoon (0543) 49 33 33 | Fax (0543) 47 54 55 | E-mail szonjens@aalten.nl

vryleve

WELKOM THUIS

A+ Letters vergroten A- Letters verkleinen

De huistest

Iedereen wil graag een veilige woning. Op deze website kunt u uw woning testen op comfort en veiligheid.

Doe de test

Doe de test om stuur uw gegevens naar ons toe. De test duurt ongeveer 20 minuten. U kunt het advies zelf printen, maar ook gratis door ons toe laten sturen.

Bezoek aan huis

Wilt u dat wij langskomen? Of bent u niet thuis? Dan kunt u deze hier printen.

Meer info

Deze test is een initiatief van Vryleve

Subsidieregeling / financiële bijdrage

Hoe?

Alleen binnen project Vertrouwd Wonen:

- Lijst met 24 maatregelen die in aanmerking komen voor subsidie (geen pakket!)
- Adviseur Vertrouwd Wonen speelt belangrijke rol bij subsidiëring
- Subsidie op maximaal 20% van de aanpassingskosten met een maximum van 500 euro per aanvraag
- Kiezen voor zelf klussen of uitbesteden
- Woning moet voldoen aan de eisen van de Doorzonscan en aanvrager is 55+
- Met beschikbare budget 2011 kunnen circa 70 woningen worden opgeplust
- Huurders van andere verhuurders dan Vivare kunnen helaas geen subsidie aanvragen !

Voor- en nadelen financiële subsidie

Hoe?

- Trek de aandacht!
- + ● Het prikkelt mensen om er serieus naar te kijken
- Kan tijdelijk worden ingezet
- Flink wat administratie
- ● Zorgvuldig proces nodig (raad, huurders)
- Lijkt visionair tegenstrijdig

Betrokkenheid ondernemers

Hoe?

- Onderschrijven doelstelling van het project
- Zijn bekend met de doelgroep
- Check kostenindicatie van lijst met maatregelen
- Kortingsbonnen doe-het-zelf markten

10% korting met een maximum van € 100 euro

U kunt deze bon besteden bij één van de deelnemende bedrijven aan

WoongemakAalten (U vindt een lijst met deelnemende bedrijven op www.woongemakaalten.nl)

In te leveren bij orders geplaatst voor 1-1-2012

Uw adres: _____

Maximaal 1 bon per adres

Wat heeft het 1e jaar opgeleverd?

Resultaten?

Effectmeting Vertrouwd Wonen:

- Ruim 2.100 van de 6.300 55+ huishoudens heeft informatiemap actief aangevraagd
- 300 huisbezoeken en verstuurd woningadviezen (75% huur- en 25 % koopwoningen)
- Circa 30 ingediende aanvragen subsidie en financiële bijdrage Vivare (66%huur- en 33% koopwoningen)

Wat komt er uit de Huistest?

Resultaten?

- Aanbrengen 2e trapeuning of spilbeugel
- Plaatsen van wandbeugel bij douche of bad
- Plaatsen van éénehendelkraan bij wastafel of keuken
- Plaatsen van een spiekoog of videointercom

Opvallende overeenkomsten met cijfers valpreventie

Succes- en faalfactoren

Resultaten?

SUCCESSFACTOREN

- Samenwerking!
- Brede insteek
- Geloof in nut/effect, ook bij bestuurders en raad
- Langdurige verbondenheid
- Geen pakketaanbieding
- Sterke communicatie
- Aanvullende externe begeleiding
- Huistest en adviseurs
- Subsidieregeling

FAALFACTOREN

- Samenwerking!
- Te hoge doelstellingen
- Te hoge eisen aan deelname
- Budget en ambities goed afstemmen: vrijwilligers kosten ook geld!
- Betrokkenheid doelgroep kan sterker
- Subsidieregeling...

Programma

12.30 uur	Opening (Anjo Delville)
12.45 uur	Leidraad Opplussen (Sabine Verkroost)
13.15 uur	Opplussen in praktijkvoorbeelden (Jaap Huibers)
14.00 uur	Pauze
14.15 uur	Ronde tafelgesprekken
16.00 uur	Waar liggen de kansen?
16.20 uur	Uitreiking Leidraad Opplussen
16.30 uur	Einde

W+W+Z

**= Maak
het
samen!**

Programma

- 12.30 uur Opening (Anjo Delville)
- 12.45 uur Leidraad Opplussen (Sabine Verkroost)
- 13.15 uur Opplussen in praktijkvoorbeelden (Jaap Huibers)
- 14.00 uur Pauze
- 14.15 uur Ronde tafelgesprekken
- 16.00 uur Waar liggen de kansen?
- 16.20 uur Uitreiking Leidraad Opplussen
- 16.30 uur Einde

W+W+Z

**= Maak
het
samen!**

Stel uw vraag!

Uw gesprekspartners!

1. Henk Langes, provincie Gelderland
Jaap Huibers, Companen
2. Marianne Coopmans, gemeente Utrecht
Linda Sanders, provincie Utrecht
3. Annoesjka Wintjes, gemeente Heumen
Andrea Kuijpers, Spectrum Gelderland
4. Jan Drenthel, Sité Woondiensten
Wietske Tideman, Companen
5. Yolanda Winkelhorst, de Groene Waarden
Sabine Verkroost, Verkroost Advies
6. Karin Nijkamp, Stichting Ouderenwerk Lochem
Mieke Koot , Huistest

W+W+Z

**= Maak
het
samen!**

Programma

12.30 uur	Opening (Anjo Delville)
12.45 uur	Leidraad Opplussen (Sabine Verkroost)
13.15 uur	Opplussen in praktijkvoorbeelden (Jaap Huibers)
14.00 uur	Pauze
14.15 uur	Ronde tafelgesprekken
16.00 uur	Waar liggen de kansen?
16.20 uur	Uitreiking Leidraad Opplussen
16.30 uur	Einde

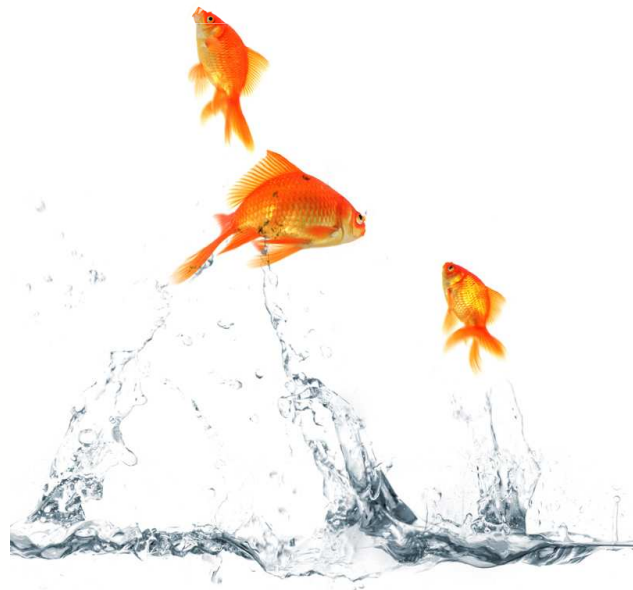
W+W+Z

**= Maak
het
samen!**

Kansen pakken!

Plenaire terugkoppeling gespreksronde

Dit is onze top 3!

W+W+Z

**= Maak
het
samen!**

Programma

- 12.30 uur Opening (Anjo Delville)
- 12.45 uur Leidraad Opplussen (Sabine Verkroost)
- 13.15 uur Opplussen in praktijkvoorbeelden (Jaap Huibers)
- 14.00 uur Pauze
- 14.15 uur Ronde tafelgesprekken
- 16.00 uur Waar liggen de kansen?
- 16.20 uur Uitreiking Leidraad Opplussen
- 16.30 uur Einde

W+W+Z

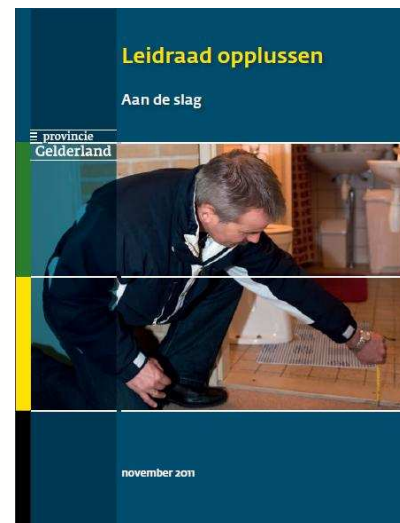
**= Maak
het
samen!**

Alstublieft, voor u!

Leidraad Opplussen

Bundeling van alle kennis en ervaring van Gelderse gemeenten, corporaties en welzijnsorganisaties

Met dank aan Henk Langes
provincie Gelderland

W+W+Z
**= Maak
het
samen!**

Mogelijkheden voor u

1. Zelfstandig aan de slag

Dossier www.kcwz.nl/opplussen

2. Uitwisseling Linkedingroep Opplussen
Nieuwe Stijl

3. Inhuur advies en ondersteuning

W+W+Z

**= Maak
het
samen!**

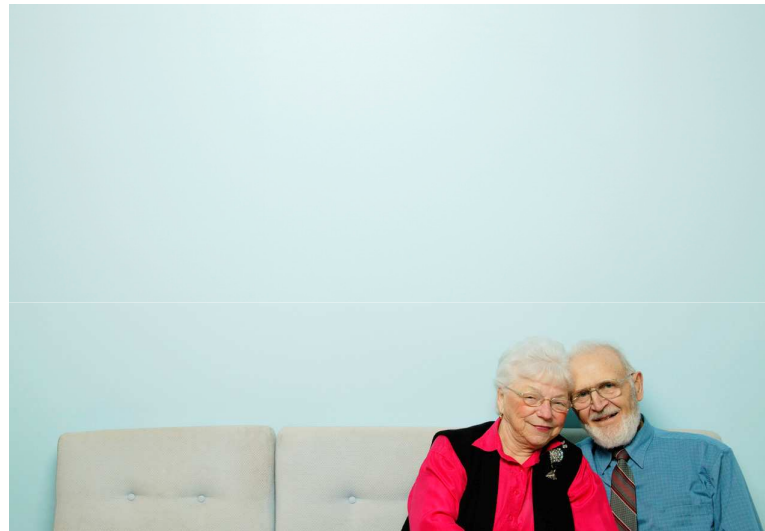
Evaluatieformulier 12 december 2011

Rapportcijfer	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Wat vond u van de inhoud?										
Wat vond u van het tempo?										
Wat vond u van de variatie?										
Wat vond u van de interactie?										
Hoe nuttig is deze middag voor u?										
Overall rapportcijfer										
Hebt u nog opmerkingen, suggesties?										

W+W+Z

**= Maak
het
samen!**

Bedankt en tot ziens!

W+W+Z

**= Maak
het
samen!**

Opplussen Nieuwe Stijl: 'Aan de slag'

Bijeenkomst 2: 12 december 2011

Opening

W+W+Z Maak het Samen is een driejarig ondersteuningsprogramma van VWS en VROM. Vanwege de grote belangstelling is na de zomer in 2011 nog een cyclus Opplussen georganiseerd, waarvan dit de 2^e bijeenkomst is. Doel van de bijeenkomsten is 1) het aanjagen van het denkproces over Opplussen Nieuwe Stijl bij voornamelijk gemeenten en woningcorporatie, 2) het bieden van handvatten voor het formuleren van beleid en 3) het delen van kennis over kansen, successen en valkuilen.

In de 1ste bijeenkomst op 21 november kwam de rol aan bod, die gemeenten en corporaties kunnen pakken en hoe zij de doelgroep kunnen bereiken.

In deze tweede, en laatste, bijeenkomst wordt besproken hoe de praktijk hiermee aan de slag kan.

Alle kennis is te vinden in het dossier Opplussen Nieuwe Stijl www.kcwz.nl/opplussen

Leidraad Opplussen

Dat Opplussen een must is en dat gemeenten en woningcorporaties aan zet zijn, mag nu bekend worden verondersteld. Hoe dat moet, staat in de recent verschenen Leidraad Opplussen – Aan de slag. Dit is een initiatief van provincie Gelderland en is het resultaat van 5 jaar pilots.

In deze leidraad staan stapsgewijs de fasen die doorlopen moeten worden, wat per fase gedaan moet worden en wat het beoogde resultaat is. Het gaat om een projectmanagement-stappenplan, te beginnen met 'intern overtuigen', dat wil zeggen: het overtuigen van de eigen bestuurders van het nut van opplussen. Belangrijk is om nut en noodzaak te splitsen in financieel belang, maatschappelijk belang, organisatiebelang, imago. Een volgende belangrijke stap is externe partijen te verleiden tot opplussen, een beschrijving van per onderwerp belangrijke vragen, verschillende tools en het resultaat. Zo kunnen alle stappen worden doorlopen om te komen tot een uitvoeringsplan. In de bijlage van de leidraad is een korte beschrijving te vinden van de op dit moment beschikbare tools, zoals de Doorzonscan, Gelderse Huistest, Domoticoets, Woontechniekhulp etc.

Belangrijk punt: Opplussen is geen kwestie van even doen. Het neemt meerdere jaren in beslag en zo moet het ook in het beleid en planning worden opgenomen. Ook moet tijdig bekeken worden of externe financiering mogelijk is, als interne financiering een probleem. Steeds afvragen: is er tijd en geld om door te gaan en met welke partners.

Nog een waarschuwing: voor je weet ben je een half jaar verder. Toch is het zaak de tred er in te houden. Heb lef om buiten bewandelde paden te treden. Denk vooral in effecten. Gemeenten: wat is het effect voor de Wmo. Corporaties: mensen zullen langer in hun huis kunnen blijven wonen.

Het is van belang het uiteindelijke projectplan zo nauwkeurig mogelijk op te stellen. Wordt voor het benaderen van de doelgroep gekozen voor een smalle aanpak (een folder bijvoorbeeld) of voor een bredere actieve aanpak (huisbezoeken, bedrijven als de Gamma benaderen, etc.) In de Leidraad wordt voor iedere aanpak een aantal instrumenten beschreven.

Slagkracht is belangrijk, maar wel via de juiste methode. Een deel van de groep is niet digitaal te benaderen, dus dat vereist een andere, meer persoonlijke benadering. Daarom is het belangrijk om wijkverpleegkundigen, woonconsulenten en ambtenaren in de gemeente in te zetten, die al met ouderen te maken hebben en de doelgroep kennen. Ook via mantelzorgers (niet alleen de partners, maar ook de kinderen) kan de doelgroep worden benaderd. En verder de kerk, het verenigingsleven en de koffiecorner op de hoek.

Het project moet 'levend' worden gehouden, bijvoorbeeld binnen de Seniorenraad vergadering, zodat iedereen op de hoogte blijft. Dat moet standaard beleid worden. Belangrijk is om aan de doelgroep de relatie met de Wmo goed uit te leggen.

Opplussen is een kwestie van lange adem. Het levert stapsgewijs kleine successen, maar zal zo over meerdere jaren een groot effect hebben. De Stimuleringsregeling kan mogelijk werken om de drempel te verlagen. Om de cirkel rond te maken is een evaluatie van belang, niet alleen een procesevaluatie, maar ook de meetbare effecten (via het SMART-model).

Opplussen in praktijkvoorbeelden

Nederland vergrijst, dat weten we. Maar weten we voldoende wat ouderen nodig hebben om zelfstandig te kunnen blijven wonen? Wat er op ons af komt en welke rol organisaties willen en kunnen pakken?

Levensloopbestendige nieuwbouw is uit het zicht. De ogen zijn nu gericht op bestaande bouw, want 80 procent van de senioren blijft in de eigen woning wonen.

Aanpassing rondom valpreventie staat bovenaan. Jaarlijks komen 92.000 mensen bij de Eerste Hulp post door een valongeluk en de gemiddelde direct medische kosten per persoon is ca. € 5.600. Maar krijg je hiermee de gemeente enthousiast voor opplus-activiteiten? Ouderen kunnen immers een beroep doen op de Wmo. Maar met de vergrijzing zullen de Wmo-kosten in ieder geval stijgen. Met opplussen kunnen deze kosten binnen de perken gehouden worden.

Het voordeel van samenwerking tussen partijen betekent dat kosten kunnen worden gedeeld. Het rijk trekt zich verder terug, dus gemeenten moeten wel aan de slag om woonplezier, veiligheid en comfort voor hun burgers te bevorderen.

De gemeente Duiven-Westervoort heeft gezamenlijk een plan van aanpak opgezet en de Doorzonscan uitgevoerd. De gemeente Bronckhorst heeft de blik gericht op de huursector en is met corporaties aan tafel gaan zitten. Beide gemeenten hebben gezamenlijk een woononderzoek 55-plussers uitgevoerd, als handvat om ermee aan de slag te gaan. Onder andere kwam hieruit dat 60% van woningeigenaren zich verantwoordelijk voelt voor aanpassen van hun woning tegen 22 % van de huurders. En kleine financiële bijdragen helpt 99% over de streep, zo blijkt uit de enquête.

Voor de overall-projectstructuur is een enthousiaste trekker nodig, iemand die gelooft dat opplussen effect zal hebben. Zo'n persoon is ook van betekenis voor borging in de organisaties.

Kleine werkgroepjes zijn nodig voor uitwerking. Ook vrijwilligers en mensen uit de zorg worden hierbij betrokken (waarbij wel benadrukt moet worden dat het om zorgpreventie gaat). Ook plaatselijke ondernemers, zoals lokale klusbedrijven horen erbij. Deze betrekken bij informatieavonden met o.a. praktische bouw tips. Uitvoerders moeten de doelgroep leren kennen en waarmee men rekening moet houden bij het aanpassen. Belangrijk is om hen fysiek voorbeelden te laten zien hoe een aanpassing eruit ziet en hoe het werkt bijvoorbeeld met demonstratieopstellingen.

Is de inzet van de subsidieregeling wenselijk/noodzakelijk? Het heeft zowel voor- als nadelen. Voordeel is dat het veel aandacht trekt en de animo vergroot om mee te doen. Nadeel is dat het flink wat administratie vergt.

Wat heeft het 1ste jaar opgeleverd? Een effectmeting heeft aangetoond dat ruim 2100 van de 6300 ouderen (55-plussers) in Duiven-Westervoort de informatiemap heeft aangevraagd en de Huistest heeft gedaan. Hierop volgden 300 huisbezoeken en woningadviezen. Dit resulteerde in circa 30 ingediende aanvragen voor subsidie.

Factoren die van invloed zijn op succes zijn o.a. goede samenwerking, geloof in nut/effect (ook bij bestuurs en raad), sterke communicatie, subsidieregeling, kleine stapjes kunnen zetten. Terwijl faalfactoren zijn: te hoge doelstelling, te hoge eisen deelname, budget en ambities niet goed afstemmen, niet voldoende betrokkenheid van de doelgroep, aanbieden van een heel pakket aan voorzieningen (want dat doen mensen niet).

Met de praktijkvoorbeelden in bovengenoemde gemeenten is de richting ingezet en deze lijkt een goede te zijn.

Waar liggen de kansen?

In Rondetafelgesprekken konden de aanwezigen vragen stellen aan deskundigen uit het veld (zie PowerPoint voor de namen) aan de hand van thema's (Zie hiervoor document 'Rondetafelgesprekken Opplussen').

Tijdens de gesprekken werden vervolgens kansrijke ideeën geïnventariseerd..

Iedere tafel noteerde vervolgens een top 3-kansen:

- Een actief maatschappelijk middenveld die zich committeert aan de projecten (goed voorbeeld is de werkconferentie in Heumen).
- Een positieve insteek in alle pr- en communicatiemiddelen. Comfort en veiligheid benadrukken. Niet alleen voor ouderen maar ook voor jongeren.
- Het 4-stappenmodel van Spectrum heeft in Heumen goed gewerkt: 1) informeren, 2) motiveren en verleiden, 3) advies op maat en 4) over de streep helpen en ondersteuning. De communicatie-instrumenten zijn zo gekozen dat bewustwording en gedragsverandering gestimuleerd wordt door in te zetten op een combinatie van zien, horen, voelen en beleven.
- Het zichtbaar maken van de meerwaarde van technische voorbeelden middels showpanelen of modelwoning. Lokale bouwondernemingen kunnen hier een rol spelen.
- Formeren van brede werkgroep met belangenbehartigers van de doelgroep zelf (ouderenbond, burger advies raad, woonadviescommissie, woningcorporatie, Wmo-loket, welzijnsinstelling, etc.)
- 55-Plusers zijn te bereiken via bouwondernemers, doe het zelf winkels, sanitair/keuken bedrijven.
- Continu en regelmatig aandacht voor project in de pers, bijeenkomsten, etc. Zo hou je de aandacht op het project.
- Koppelen aan een regionaal / landelijk thema, bijvoorbeeld valpreventie, 'mag ik deze dans van u?'. Aanhaken en meeliften vergroot de attentie en draagvlak ook bij collega instellingen en organisaties. (huisarts, fysiotherapeuten).
- Aanhaken bij bestaande preventieve huis-aan-huis bezoeken van 75-plussers. Wellicht leeftijdsgrens naar beneden trekken (70+). Dit project is vaak ingezet vanuit voorkomen van eenzaamheid en activering van maatschappelijk inzet.
- Project koppelen aan Wmo-loket.
- Hoe gaan we de effecten meten? Project koppelen aan benchmarking van SGBO, te gebruiken voor de evaluatie.
- Inzetten informele netwerken (kerken, steunpunt mantelzorg, St. Zonnebloem, etc.).
- Een gadget, prijs, waardebon of i.d. als trekker aanbieden .
- In kleine kernen: ouderenbond dan wel seniorenvereniging samen voorop laten lopen om een bijeenkomst te organiseren.
- Een autoriteit de boodschap laten vertellen en uitleggen: burgemeester, directeur woningcorporatie, wethouder, huisarts, pastoor, imam.
- Is opplussen aanbodgericht? Het gaat om het gesprek om een comfortabele en veilige woonsituatie te creëren. Soms moet je de vraag bewust laten worden.
- Verhalen laten vertellen: door de buurvrouw, buurtambassadeur, actieve vrijwilliger.
- Intermediairs inzetten om ook meer aandacht te hebben voor het wonen, ook in de toekomst. Geef hen informatie waardoor zij ook kunnen verwijzen: fysiotherapeuten, ergotherapeuten, steunpunt mantelzorg, etc.
- Borging via preventieve huisbezoeken.
- Een landelijke campagne bijvoorbeeld via Sire of Postbus 55. Dat maakt het gemakkelijk voor gemeenten om aan te haken.
- Belastingtechnische voordelen instellen: fiscaal voordeel voor de investering.
- Opplussen koppelen aan lokale beleidsthema's waaronder woontechniek, duurzaamheid, besparing.
- Hou het overzichtelijk: maak de pakketten niet te groot, en in overleg met de huurders. Bij een grote renovatie kan meer worden gedaan.
- Maak een overzicht van organisaties die er belang bij hebben dat ouderen zelfstandig in de buurt blijven wonen (supermarkt, bouwmarkt, verenigingen).

Uitreiking Leidraad Opplussen

Tot slot reikt Henk Langes, provincie Gelderland, de Leidraad Opplussen uit aan de deelnemers.

De Leidraad is geschreven op basis van pilots Opplussen in Gelderse gemeenten, maar is bruikbaar voor alle gemeenten in Nederland.

Meer informatie, kennisuitwisseling, instrumenten en voorbeelden:

- Dossier Opplussen Nieuwe Stijl, te vinden op www.kcwz.nl/opplussen
- Leidraad Opplussen – Aan de slag . Provincie Gelderland, november 2011
<http://www.gelderland.nl/smartsite.dws?id=213>
- Vijftigplusmarketing; wie de ouderen heeft, heeft de toekomst. Edgar Keehnen, juni 2008
- www.familiekenniscentrum.nl
- LinkedIn groep Opplussen Nieuwe Stijl
http://www.linkedin.com/groups?home=&gid=3905561&trk=anet_ug_hm

